

Böjt 1. vasárnap

*„... Nem úgy böjtöltök, ahogyan ma illenék,
nem úgy, hogy meghalljam hangotokat a magasságban.” (Ézsaiás 58,4)*

A húsvétot megelőző negyvennapos böjt úgynevezett bűnbánati időszak, amely alkalmat ad a lemondásra, a hitben való elmélyülésre és kiengesztelődésre, hogy méltóképpen készülhessünk a húsvétra, Jézus Krisztus feltámadásának megünneplésére. Magyar nyelvünk a böjti időszakot sajátos módon az étkezési szokás által is kifejezi. A farsangi időszakot záró napot húshagyó keddeknek nevezi, míg Jézus feltámadásának ünnepére azt mondja, hogy húsvét. Mintha a hús körül forogna ez az időszak, annak az elhagyásával, majd 40 napra rá, annak a vételével. Mára sok minden elmosódott ebből, de ki-ki visszahozhat belőle a saját életébe, mégpedig nem csupán fizikai síkon, hanem úgy megélve, hogy a böjt az Örökkévalóra figyelés intenzívebb és elmélyültebb időszaka legyen.

Nálatok, evangélikusoknál mit nem szabad böjtben? – hangzik el gyakran a kérdés. „Mindent szabad, de nem minden használ” – válaszolom ilyenkor Pál apostol szavaival. (1 Kor. 10,23) Tény, hogy az evangélikus, de általában a protestáns felekezeteknél marginalizálódott a böjt fizikai síkon való megélése, mellyel kapcsolatban sokszor emlegetett ige a következő: „Vajon böjtölhet-e a násznép, amíg velük van a vőlegény?” (Mt. 9,18-19).

Mit jelenthet ma a böjt? Semmiképpen nem érdemszerző cselekedeteket, hanem az Isten keresésnek illetve az Istennel való kapcsolat elmélyítésének áldott idejét és alkalmát. Külső és belső életterheink súlyától nem csak a lélek, de a test is meg tud roskadni. Ha lemondunk valamiről, akkor azt azért tesszük, hogy tudatosítsuk az Istenhez tartozásunkat. Ha egyik oldalról valamiből kevesebbet veszünk magunkhoz, akkor azt reméljük, hogy az életünkben több helye lesz valami másnak. Lemondás azért, hogy valami mást fel tudjunk vállalni.

Megtartóztatás valamtól, hogy jobban tudjunk koncentrálni valami másra. Ha ezt tudatosítjuk, akkor jobban meg tudunk nyílni a lelkiek felé.

A böjt türelemre is tanít. Korunk embere ugyanis az azonnalra van berendezkedve. Azonnali siker, azonnali fájdalomcsillapítás, azonnali gyógyulás, azonnali megoldások. A böjt megtanít késleltetni. Megtanít arra, hogy nem csak az itt és most létezik. A fogyasztói társadalom, az úgynevezett konzumentársadalom egyfajta én-központúságot sugall. Ezzel egy olyan adottságnak fordít hátat, amely nemcsak az emberlétnek, de egyáltalán a teremtettségnek, sőt, az egész élővilágnak sajátja, mégpedig a kölcsönös egymásrautaltság törvényének. Mert az ember közösségi lény. A fogyasztói társadalom azonban individualizálni akar és azt üzeni, hogy tedd meg, vedd meg és edd meg. Elakarja hitetni, hogy azáltal vagy valaki, amit birtokolsz, ami a tiéd. Pedig ha valakinek a törekvései és életenergiái a szerzésre összpontosulnak, akkor ezzel arányosan erősödik benne a félelem is. Félelem attól, hogy elveszti azt, amit tulajdonol, ami által megéli az önazonosságát. A tárgyi világ, az eldologiasított világ akar uralkodni és elkezd kikezdeni, hiszen holnap már lesz egy újabb, egy korszerűbb egy modernebb és a régi, amit most birtokolsz, már értéktelen lesz. A konzumentársadalom, a fogyasztói társadalom manipulál a reklámjaival és beetet a tárgyasult világával, a szerzésre a fogyasztásra irányítva a figyelmet.

A böjt az elengedés üzenetét és lehetőségét is hordozza, hogy szabad lehessen az ember ettől is. Elengedni lelki és fizikai szinten. Elengedni a testi-lelki mérgeket. Amikor azt mondd, hogy mérges vagy, akkor az a mérge, ami a lelkedben van, téged öl, téged pusztít. Ezért fontos a szív böjtje, amely megjelenik a kiengesztelődésben, a megbocsátásban, a jogos vagy jogtalan harag elengedésében. Fontos lemondani arról, ami a lelket úgy nyomasztja és terheli, mint egy nehezék, mint egy megkövült valóság.

Másrészt lemondani olyan dolgokról, amiket egyébként szeretünk tenni. Vagyis korántsem csak ételböjt van. Érdemes megkérdezni magunktól, hogy minek vagyunk a rabjai, a szolgálói? Minél inkább hozzánk nőtt valami, annál nagyobb áldozatot követel az arról való lemondás.

A böjt tehát alapvetően nem a fizikai síkon, hanem lelki síkon valósítható meg. Ezt talán leginkább Ézsaiás könyvének 58. fejezete jeleníti meg, ahol Isten felrója és álságosnak tartja a csupán fizikai szinten megnyilvánuló böjtöt és azt mondja, nem öncélú külsőségekben kell megnyilvánulnia a böjtnek, hanem a mások javára való lemondásban, melyben az ígéret is megszólal, miszerint „*Akkor eljön világosságod, mint a hajnalhasadás, és hamar beheged a sebed. Igazságod jár előtted, és az ÚR dicsősége lesz mögötted.*” (Ézs. 58,8) Önzetlenség és táglelkűség. Ha nem öncélúan a magam javát nézem, sőt önmagam ellenében letudok mondani a másik javára, akkor valóban átragyogja az életet a hit fénye és nem csak böjtben.

Dr. Pócze István (2021)